

POUKA 8

Prvi deo: Pregled

Ključni Tekst: Kološanima 1,15–17

Središte proučavanja: Kološanima 1,15–20

Biblija kaže da Isus ima prvenstvo u svemu (Kološanima 1,18). Ali šta ta ideja zapravo znači? Mnogi engleski prevodi grčku reč *prōteuō* prevode kao „prvo mesto“ umesto kao „prvenstvo“ (vidi, na primer, prevode NRSV, NASB, CSB, CEB itd.). Glagol *prōteuō* pojavljuje se samo na ovom mestu u Novom zavetu, što sugerise da je pažljivo odabran s određenom namerom. On naglašava Isusovu jedinstvenu i nenađmašnu poziciju. Izvorni tekst implicira da Isusovo vaskrsenje daje Njemu vlast da postane Gospodar nad svim stvarima: „On je početak i **prvorođeni iz mrtvih, da bude on u svemu prvi**“ (Kološanima 1,18; naglasio autor). Drugim rečima, Isus je bio Gospodar po pravu; sada postaje Gospodar u stvarnosti! Sveopšta nadmoć i suverenitet predstavljaju očekivani rezultat Njegove pobede nad smrću. Jovan, pisac Otkrivenja, takođe ističe ovu ideju kada kaže da je Isus „**prvenac iz mrtvih, i knez** nad carevima zemaljskima“ (Otkrivenje 1,5; naglasio autor). Isusova smrt i vaskrsenje neizbežno vode ka Njegovoj vlasti nad svim stvarima.

Pouka za ovu sedmicu ističe dve glavne teme:

1. Isusove titule, onako kako su navedene u Kološanima 1,15–20, naglašavaju Njegovo delo otkupljenja u korist ljudskog roda. On je Slika nevidljivog Boga, Prvorođeni nad svim što je stvoreno, Glava tela i Početak.
2. Isus je došao na ovaj svet da izvrši pomirenje između Boga i čoveka – u naročitom smislu – ali i između Boga i svega stvorenog – u širem smislu.

Drugi deo: Komentar

Ilustracija

„Pastor jedne crkve u Bostonu sreo je jednog dečaka koji je nosio stari, zardali kavez u kome je nervozno lepršalo nekoliko ptica. Pastor je upitao dečaka:

— Sine, gde si nabavio te ptice?

— Uhvatio sam ih napolju, u polju — odgovorio je dečak.

— Šta planiraš da uradiš sa njima?

— Igraću se sa njima, a onda ću ih, pretpostavljam, dati našem starom mačku kod kuće.

Kada mu je pastor ponudio da ih otkupi od njega, dečak je uzviknuo:

— Gospodine, ne želite vi njih, to su samo neke male, divlje ptice i ne znaju baš lepo da pevaju.

Pastor mu je odgovorio:

— Daću ti dva dolara za kavez i ptice.

— U redu, dogovoreno, ali to vam je loša pogodba.

„Razmena je obavljena, a dečak je otišao zviždućući, srećan sa svoja dva sjajna novčića. Pastor je otišao iza crkvene zgrade, otvorio vratašca malog kaveza i pustio ptice koje su se otimale da polete u nebesko plavetnilo.

„Sledeće nedelje doneo je prazan kavez na propovedaonicu i upotrebio ga kao ilustraciju Hristovog dolaska da potraži i spase one koji su – poput ovih ptica – bili osuđeni na propast. Razlika je bila u tome što je Hristos morao da plati našu slobodu svojim vlastitim životom“. – Majkl P. Grin, *1500 Ilustracija za biblijsko propovedanje*, str. 297 i 298. originala.

Kao što ćemo videti, Pavlov prikaz Hrista u Kološanima 1,15–20 je poema koja uzdiže Njegovu ulogu kao Tvorca (Kološanima 1,15–17) i Otkupitelja (Kološanima 1,18–20). U ovih nekoliko stihova, priča o otkupljenju ispričana je neverovatno sažetim i snažnim rečima.

Isusove titule i Njegovo otkupiteljsko delo

Kološanima 1,15–20 je himna u slavu Isusa Hrista zbog Njegovog otkupiteljskog dela. Primenjujući različite titule na Isusa, Pavle se oslanja na Stari zavet kako bi pokazao da je Isus ispunjenje starozavetnih obećanja.

Obličje Boga što se ne vidi (Kološanima 1,15). Izraz „obličje Boga što se ne vidi“ ukazuje na pravu ljudsku prirodu Isusa, odnosno na Njegovo ovaploćenje. Grčka reč prevedena kao „obličje“ jeste *eikōn*, koja se u biblijskom zapisu često koristi da označi predstavu ili prikaz nečega. Tako se, na primer, statua Navuhodonosora u tekstu Danilo 2,31–3,18 više puta naziva *eikōn* u Septuaginti, grčkom prevodu Starog zaveta. Naravno, koncept predstave može se pratiti unazad do 1. Mojsijeva 1,26.27, gde se za Adama kaže da je stvoren po obličju Božjem. Isus je došao na svet kao Drugi Adam da predstavi i otkrije Boga. Ova misao znači da bi Bog Otac, da je došao na svet umesto Isusa, bio isti kao Isus.

Rođen pre svake stvari (Kološanima 1,15). Sve titule koje Pavle pripisuje Isusu u Kološanima 1,15–18 naglašavaju Njegovu nadmoćnost, svaka ističući različit aspekt Njegovog otkupiteljskog dela. Titula „rođen pre svake stvari“ u petnaestom stihu nagoveštava sličnu titulu u osamnaestom stihu: „prvorođeni iz mrtvih“, i povezana je sa njom. Pavlova upotreba termina „prvorođeni“ ima koren u Starom zavetu. Ova titula se obično tumači na dva načina: (1) prikazuje Isusa kao Vladara nad svim što je stvoreno i time naglašava Njegovu jedinstvenost i nadmoćnost; (2) prikazuje Isusa kao večnog Stvoritelja svega koji je postojao i pre utelovljenja. Na kraju krajeva, „jer kroz njega bi sazdao sve... sve se kroza Nj i za Nj sazda“ (Kološanima 1,16), i „On je pre svega“ (Kološanima 1,17). Nema potrebe favorizovati jedno tumačenje nauštrb drugog, jer se ona međusobno dopunjuju.

Glava tela (Kološanima 1,18). Kao i druge metafore koje se u Novom zavetu primenjuju na Isusa, izraz „glava tela“ ukazuje na Isusov autoritet nad crkvom, ali i na Njegovu brižnost prema njoj. Kao Glava crkve, Isus omogućava njen rast (Efescima 4,15), hraneći je i podupirući je (Kološanima 2,19; Efescima 5,29.30). I što je najvažnije, On je spasava (Efescima 5,23) zato što je voli (Efescima 5,2.25). Na neki način, metafora Glave je vrlo slična slici Pastira. Kao takav, Isus vodi crkvu „na izvore žive vode“ (Otkrivenje 7,17); poznaje je i ona poznaje Njega (Jovan 10,14); i voli je do te mere da daje svoj život za nju (Jovan 10,11.15), sa ciljem da joj daruje večni život (Jovan 10,28).

Početak (Kološanima 1,18). Slika Isusa kao Početka svega nije retka u Novom zavetu. U većoj ili manjoj meri, sve upotrebe ove slike imaju uporište u tekstu 1. Mojsijeva 1,1. Tako, iako Matej 1,1 ne koristi reč „početak“, izraz „knjiga rodoslova Isusa Hrista (pleme Isusa Hrista)“ aludira na Prvu knjigu Mojsijevu (vidi 1. Mojsijeva 5,1; takođe i 1. Mojsijeva 2,4). Jevanđelje po Marku započinje rečima: „Početak jevanđelja Isusa

Hrista“ (Marko 1,1), što, prema mišljenju mnogih teologa, podseća na 1. Mojsijevu 1,1. Jevanđelje po Jovanu počinje izjavom: „U početku beše Reč“ (Jovan 1,1), a zatim nastavlja: „Ona beše u početku u Boga“ (Jovan 1,2). Slično, Jovan započinje svoju prvu poslanicu aludirajući i na svoje Jevanđelje i na Prvu knjigu Mojsijevu (1. Jovanova 1,1). Kasnije kaže: „Poznaste Onoga koji nema početka“ (1. Jovanova 2,13.14). Na kraju, u Otkrivenju, Jovan Isusu pripisuje titulu: „Početak stvorenja Božjega“ (Otkrivenje 3,14). Dakle, titula „Početak“ (Kološanima 1,18) ukazuje na Isusovu ulogu kao Tvorca i Otkupitelja.

Prvorođeni iz mrtvih (Kološanima 1,18). Pavlova upotreba izraza „prvorođeni iz mrtvih“ (Kološanima 1,18) vrlo je slična Jovanovoj u Otkrivenju 1,5. Oba autora verovatno imaju u vidu Psalam 89,27: „I ja ću ga učiniti prvencem, višim od careva zemaljskih.“ U izvesnom smislu, Psalam 89 je komentar na tekst 2. Samuilova 7,8–16, gde se opisuje Božji zavet sa Davidom. Pažljivo čitanje Psalma 89 ipak otkriva da se u krajnjoj liniji tekst odnosi na Nekoga većeg od običnog čoveka (vidi, na primer, Psalam 89,29.36). Novi zavet pokazuje da je Isus eshatološki Sin Davidov (vidi, recimo, Matej 1,1). Kada Pavle koristi titulu „prvorođeni“ za Isusa (Kološanima 1,18), on govori o Njemu kao o ispunjenju Božjeg zavetnog obećanja datog Davidu.

Isusovo delo pomirenja

Sve što je Isus učinio (Kološanima 1,15–18) dovodi do toga da On ima prvenstvo u svemu (Kološanima 1,18). Prema Pavlu, Hristos je sve to zato što se „u Njega useli sva punina“ (Kološanima 1,19). Drugim rečima, Isus je bio u potpunosti Bog u isto vreme kada je bio i u potpunosti čovek. Kao takav, ispunio je sve preduslove potrebne za pomirenje čoveka sa Bogom (Kološanima 1,20–22). U Efescima 2,14–17, Pavle koristi jezik pomirenja u vezi sa idejom da je Isus došao na svet da bude naš mir (Efescima 2,14), na taj način i tvoreći mir (Efescima 2,15) i propovedajući mir (Efescima 2,17). Ne samo čovek, već će i „čitava Božja tvorevina biti i umirena i pomirena, i tako će potpuna harmonija biti obnovljena“ – Grent R. Ozborn (Grant R. Osborne), *Poslanice Kološanima i Filimonu: stih po stih, Ozbornovi komentari Novog zaveta (Colossians & Philemon: Verse by Verse, Osborne New Testament Commentaries, Belingem, Vašington: Lexham Press, 2016), str. 46. originala.*

Treći deo: Primena u životu

Razmišljajte o sledećim temama, a potom postavite svojim učenicima pitanja s kraja ovog odeljka:

U Kološanima 1,15–20, Isus je predstavljen kao uzvišeni Gospodar svega stvorenog. On je naš Gospod! Isusova uzvišena vlast zasniva se na činjenici da je On vaskrsao iz mrtvih kao pobednik, da bi postao naš Car i Posrednik u nebeskoj Svetinji. Mi možemo da Mu verujemo i da Mu se u potpunosti predamo, s uverenjem da će nas On obnoviti prema Svom obličju. Pavle kaže da nas je Bog „odredio da budemo jednaki obličju Sina Njegova, da bi On bio prvorođeni među mnogom braćom“ (Rimljanima 8,29).

U Isusu Hristu mi imamo obećanje potpune obnove. „Kroz krv krsta Njegovog“ sada imamo mir sa Bogom (Kološanima 1,20). Kao što je Isaija vekovima ranije preorekao, Isus je došao da bude Knez mira (Isaija 9,6; uporedi sa Efescima 2,14). Dalje Isaija kaže: „Kazna za naš mir bila je na Njemu“ (Isaija 53,5). Pavle potvrđuje u Rimljanima 5,10 da „smo se pomirili sa Bogom smrću Sina Njegova dok smo još bili neprijatelji“.

Biblija nas uči da je Isus naš Tvorac i Otkupitelj. On je došao na ovaj svet i umro na krstu da bi nas otkupio za Sebe. Onaj koji nas je stvorio (Jovan 1,1–3) isti je Onaj koji je došao u telu (Jovan 1,14) „da dâ dušu svoju u otkup za mnoge“ (Matej 20,28). Svojom smrću i vaskrsenjem pobedio je greh i smrt i zadobio prvenstvo nad svim što je stvoreno na nebu i na zemlji. Dakle, zato što „je od Njega i kroz Njega i u Njemu sve, Njemu slava vavijek. Amin!“ (Rimljanima 11,36).

Pitanja:

1. Šta znači biti jednak Isusovom obličju? Na koje praktične načine vidite kako se to delo preobražaja, Božijom blagodaću, odvija u vašem životu?
2. Kako je Isus Gospodar vašeg života? Šta za vas znači Njegovo prvenstvo nad svim stvarima? Na koji način vam Njegovo prvenstvo uliva nadu?